

64

1936

Forhandlingskomiteens forslag til program for et samlet arbeiderparti.

Siden 8. juni d.å. har der etter initiativ av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og under dens formidling vært ført forhandlinger mellom Det norske Arbeiderparti og Norges kommunistiske Parti om politisk og organisatorisk samling. I forhandlingene, som framleis pågår, deltar fra Landsorganisasjonen formannen, Konrad Nordahl og sekretæren Gunnar Bråthen, fra Det norske Arbeiderparti Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Martin Tranmæl og fra Norges kommunistiske Parti Strand Johansen, Samuel Titlestad og Roald Halvorsen.

I forhandlingsmøte onsdag 27. juni ble forhandlerne enige om å offentliggjøre dette forslaget til

grunnlag

for

politisk og organisatorisk samling av

Det norske Arbeiderparti og Norges Kommunistiske Parti

A.

De forente arbeiderpartier har til endelig mål å føre det norske folk fram til det sosialistiske samfunn, fram til et sosialistisk Norge. Den nåværende internasjonale og nasjonale politiske situasjon preges fram for alt av den kjensgjerning at den internasjonale reaksjons fronttropp, det nazistiske Tyskland, er slått ned gjennom et krigsforbund av sosialismen og de borgelige demokratier. Denne situasjon har skapt utgangspunkt for en utvikling som også for vårt land gir muligheter for en fredelig overgang til sosialismen.

B.

En fredelig overgang til sosialismen er bare mulig på grunnlag av et utviklet folkestyre. De forente arbeiderpartier stiller seg derfor på demokratiets grunn. De vil bygge vårt statsstyre på folkesuvereniteten slik den er utbygd i grunnloven og under utviklingen av folkestyret. De erklærer som sitt umiddelbare mål at de vil trygge vårt demokrati og utvikle det til et sant, et virkelig folkestyre. De forente arbeiderpartier erklærer de demokratiske menneskerettigheter som ukrenkelige. Disse grunnrettigheter er:

1. Rett til arbeid og fritid.
2. Rett til utdanning.
3. Samme rettigheter for kvinner som for menn på alle samfunnslivets områder.
4. Religions- og samvittighetsfrihet.
5. Ytringsfrihet, trykkefrihet, forsamlings- og møtefrihet.
6. Rett til å slutte seg sammen i faglige, politiske idretts- og kulturorganisasjoner.
7. Demonstrasjons- og streikerett.
8. Den enkelte borgers personlige ukrenkelighet.

---oOo---

Vårt land er i dag herjet og plyndret etter 5 års krig og fascistisk terror. Byer og bygder er svidd av. Hele landsdeler er lagt øde. Ved vårt eget arbeid skal vi reise landet på nytt. Vi skal gi folket helse og arbeidskraft tilbake etter års underernæring og vanstell. Vi skal bygge opp igjen og utbedre boliger, transportutstyr, maskiner og andre produksjonsmidler. Denne gjenoppbyggingen og nyreisningen kaller på alle krefter i

vårt folk. I framtidens Norge skal hver kvinne og mann ha arbeid og trygge kår.

Under krigen løftet vi i fløkk. Særinteressene måtte vike for samfunnets felles interesser. Slik er det også vi må reise landet igjen.

Gjennom sine demokratiske organisasjoner må arbeiderne, funksjonærene, bøndene, småbrukerne, skogsarbeiderne, fiskerne, sjøfolkene, åndsarbeiderne, handelsens, industriens og håndverkets kvinner og menn være med i arbeidet, øve sin innflytelse og ta del i ansvaret. Alle krefter i vårt folk må finne sin plass, ikke bare i det politiske demokrati, men også i det økonomiske demokratiet vi må ha, for å kunne løse de nye oppgavene.

Ut fra dette syn vender de forente arbeiderpartier seg til alle framstegsvennlige krefter i folket, alle sanne demokrater, landets kvinner, som har så stort ansvar for den kommende slækt, Norges ungdom, Hjemmestyrkene og de øvrige vepnede styrker som er det organiserte uttrykk for folkets vilje til å trygge landets selvstendighet og vårt demokrati, alle folkets yrkes-, kultur- og religiøse sammenslutninger og oppfordrer dem alle til å gå sammen om å løse de mest nærliggende oppgaver.

Hver norsk mann og kvinne som er sann og oppriktig demokrat må være med å trygge det vi har ofret og lidd for gjennom fem års kamp.

La oss skape et fritt og godt samfunn for alle gode nordmenn.

De forente arbeiderpartier ser følgende oppgaver som de mest nærliggende og sammenfatter dem i dette

A R B E I D S P R O G R A M

Innenrikspolitikken.

I.

Hovedlinjen i landets økonomiske politikk må være å utvikle landets produktivkrefter i samsvar med den produksjonsteknikk som moderne vitenskap har gjort mulig så vel når det gjelder industrien som landbruket, skogsdriften, fiskeriene og transporten.

Med andre ord: Vårt folk står overfor den store nasjonale oppgave: Å utvikle landets produktivkrefter med det formål å tilfretsstille folkets materielle og kulturelle behov.

Dette innebærer:

1. Vitenskapen og forskningen samordnes, gis rommelige arbeidsvilkår og stiller sine skapende krefter i samfunnets, i folkets tjeneste.
2. En aktiv og målbevisst økonomisk politikk for å utnytte all privat og offentlig virkelyst, initiativ og foretaksomhet fullt ut for derved å bygge opp et moderne produksjonsapparat.
3. Rasjonell utbygging av næringslivet ved å nytte landet egne resurser, naturhårligheter, vannkraften og råstoffkildene. Jernbanene elektrifiseres og samferdselmidlene til sjøs, til lands og i luften utbygges og samordnes.
4. Bonde- og fiskerieringene gjøres lønnsomme med effektiv og tilstrekkelig hjelp fra statens side til mekanisering og rasjonalisering av driften, slik at arbeidet lettes og arbeidskraftproblemet løses.
5. Utenrikshandelen må tjene hovedlinjen i landets økonomiske politikk. Derfor må staten
  - a) opprettholde kontroll med all import som må reguleres under hensyntagen til folkets virkelige behov og til de arbeidsmuligheter de importerte

varer skaffer. Staten overtar varig importen av masseprodukter som kol, bensin, olje, sukker, kaffe, fôrstoffer m.v. i samarbeid med næringsorganisasjonene,

b) opprettholde kontroll med all eksport, som fremmes ved fagkyndige representanter på de viktigste markeder, effektiv kvalitetskontroll og samarbeid i eksporten.

6. Skips- og hvalfangstflåten gjenoppbygges og vår handelsflåte sikres varig beskjeftigelse ved opprettelse av nye linjer under hensyntagen til de nye veier for vareutvekslingen mellom landene, som er skapt som følge av krigen
7. Registrering av all privat formue, sedler, ihendehaverobligasjoner, pantobligasjoner, andre verdipapirer, verdigjenstander og fast eiendom.
8. Valtua-, penge- og kredittvesen bringes inn under en effektiv samfunnsmessig kontroll og ordnes i samsvar med den framstegsvennlige oppbyggingspolitikk, samtidig som lønsmottakernes, de små spareves og mellomstore næringsdrivendes interesser vernes.
9. Der tas skritt til konfiskasjon av all eiendom og formue som tilhører krigsforbrytere, landssvikere og andre som har ervervet seg eiendom og formue ved å arbeide for tyskerne under krigen og ved å spekulere i folkets nød. De økonomiske midler og driftsmidler som på denne måte blir overført til samfunnet, skal først og fremst brukes til beste for de landsmenn som er blitt uten erverv og inntekter som følge av okkupasjonen og Gestapos terror.
10. Skattepolitikken innordnes under den framstegsvennlige produksjonspolitikks oppgaver med progressiv beskatning av formuer og inntekter, slik at byrdene blir rettferdig fordelt etter økonomisk bæreevne. Ekstra skattelettelser for barnerike familier. Gjenoppbygningen av landet nødvendigjør særskilt krigsskadeavgift på formue til dekning av krigsskade og visse velferdstap, progressiv beskatning av all formuestigning under krigen som ikke blir rammet av inndragningen, og verdaukskatt på fast eiendom.
11. Effektiv prisregulering og priskontroll med rabattsystem på nødvendighetsartikler for de barnerike og lavest lønnede familier.
12. Der opprettes de nødvendige organer som veileder, stimulerer og samordner næringslivet. Ved de enkelte bedrifter velges produksjonsnemnder av arbeiderne og funksjonærene.
13. Den offentlige statistikk utbygges slik at den kan danne arbeidsgrunnlag for løsningen av de arbeidsoppgaver som samfunnet nå står foran.

II.

Alle norske borgeres rett og plikt til arbeid grunnlovsfestes.

III.

Parallelt med utviklingen av produktivkreftene høynes folkets levestandard, velstand og kultur.

IV.

All ungdom, uansett økonomisk stilling, sikres utdanning og opplæring i samsvar med evner og anlegg. Ungdommen styrkes og herdes fysisk og åndelig. Øket støtte fra staten og kommunene til ungdommens selvstyrte idretts- og kulturorganisasjoner.

V.

Utbygging av en moderne folkehelsepolitikk. Folket åpnes uhindret adgang til sjø, fjell og skog med sikte på effektiv utnyttelse av ferie og fritid og styrking av folkehelsen.

VI.

Forsterket boligbygging etter sosiale retningslinjer. Elektrifisering av hjemmene.

VII.

Fattigvesenet avvikles og erstattes helt ut med sosiale trygder som må utbygges til en sammenhengende, landsomfattende trygd for uforskyldt tap av inntekt.

VIII.

Fascismen må ryddes ut med røttene og demokratiet i hele vårt samfunnsliv utvikles og utbygges slik at folkets eget initiativ vekkes og stimuleres. Pressefrihet. Allsidig og virkelighetstro film-, radio og nyhetstjeneste til fremme av produksjonslivet og folkekulturen. Stemmeretts- og valgbarhetsalderen nedsettes til 21 år.

IX.

Der skapes en demokratisk folkehær på grunnlag av alminnelig verneplikt, fri for fascistisk infiserte offiserer og for offiserer som har vist feighet og unnfallenhet under krigen og okkupasjonen, en folkehær hvor offiserkorpsets kjerne blir de aktive krefter i de væpnede formasjoner som er skapt under krigen og frihetskampen.

X.

Der skapes et helt ut demokratisk politi, som sikrer samfunnet mot at fascistvennlige og landsforrederske elementer trenger inn i samfunnets demokratiske organer for å undergrave og uthule demokratiet.

XI.

For å virkeliggjøre hovedlinjen i landets økonomiske politikk må vårt ånd for det første ha en bred demokratisk folkeregjering og for det annet må det føre en demokratisk, nasjonal og selvstendig utenrikspolitikk med utgangspunkt i vårt folks materielle og kulturelle interesser.

UTENRIKSPOLITIKKEN.

I.

Med utgangspunkt i vårt folks materielle og kulturelle interesser må vårt land føre en demokratisk, nasjonal og selvstendig utenrikspolitikk. Sammen med alle fredselkende land og alle positive krefter må vårt land aktivt delta i oppbyggingen av De forente nasjoners organisasjon til sikring av freden. De tiltak som treffes av De forente nasjoner for å trygge og verne freden, må vårt land støtte gjennom sin aktive deltakelse for å sette dem ut i livet. Det gode forhold til de allierte makter må utbygges. Den gode forståelse og samarbeidet med våre nordiske grannfolk og med Sovjet-Unionen, som vi nå har felles grense med, styrkes og utbygges innenfor denne internasjonale ramme.

Vår utenrikshandel, som innordnes under den politiske hovedlinjen i den økonomiske politikk, skal bidra til å fremme det internasjonale samarbeid på det økonomiske område.

Vår representasjon i utlandet må fornyes og styrkes med sikte på å vareta norske økonomiske og kulturelle interesser og hevde Norges stilling i andre land under de nye internasjonale forhold. Der bygges ut en effektiv informasjonstjeneste som kan sørge for at det norske folk blir holdt levende orientert om internasjonale forhold og at utlandet får faktiske opplysninger om Norge.

Til støtte for informasjonstjenesten tar Staten initiativ til å få opprette et institutt for studium av internasjonale forhold og utenrikspolitikk.

Der innføres en ordning med arbeiderattasjeer i de viktigste hovedsteder.

Arbeiderklassen trenger ikke bare nasjonal faglig og politisk enhet. Likeså nødvendig er enheten i internasjonal målestokk. De forente arbeiderpartier ser det derfor som en av sine fremste oppgaver aktivt å delta i arbeidet for å utvikle og styrke arbeiderklassens internasjonale solidaritet og samarbeid med det for øye å nå fram til en internasjonal samling av arbeiderklassen både på det faglige og politiske område.

Særlig vekt legger De forente arbeiderpartier på å utbygge det nære samarbeid mellom den faglige og politiske arbeiderbevegelse i våre nordiske granneland.
